

ДНЕВНИКЪТЪ

(стенографски)

на

XV^{го} обикновено Народно събрание.

Втора редовна сесия.

XXIX заседание, събота, 9 мартъ 1913 г.

(Открито отъ подпрѣседателя г. Г. Згуревъ, въ 3 ч. слѣдъ пладне)

Прѣседателствующъ Г. Згуревъ: (Звъни) Моля г. секретаря да прочете списъка на г. г. народнитѣ прѣдставители.

Секретарь И. С. Бобчевъ: (Прочита списъка. Отсѣдствуватъ г. г. народнитѣ прѣдставители: Несторъ Абаджиевъ, Хафусъ Садъкъ Алиевъ, Хасанъ-бей Анти-беевъ, Янко х. Атанасовъ, Петъръ Бабаджановъ, Димитъръ х. Баневъ, Марко Бошковъ, Стефанъ Бояджиевъ, Димитъръ Бръчковъ, Деко Ванковъ, Велчо Велчевъ, д-ръ Никола Георгиевъ, Лазаръ Георгиевъ, Стефанъ Георгиевъ, Витанъ Герасимовъ, Георги Губидѣльниковъ, Стефанъ Гъбовъ, Никола Давидовъ, Мурадъ-бей Джевдедовъ, Георги Джевишовъ, Георги Диневъ, Добри Добревъ, Иванъ Дочевъ, Димитъръ Драгневъ, Иванъ Еневъ, д-ръ Асѣнъ Златевъ, Димитъръ Икономовъ, Стефанъ Икономовъ, Иванъ Капаровъ, Петко Кировъ, Петъръ Козловъ, Величко Кознички, Григоръ х. Константиновъ, Никола Константиновъ, д-ръ Тодоръ Кръстевъ, Герго Лаковъ, Константинъ Ленковъ, Тодоръ Лунгаловъ, Димо Марковъ, Исмаилъ х. Махмудовъ, Мехмедали Герей Месудовъ, Митю Милковъ, Минко Михайловъ, Цани Миховъ, Димитъръ Мицайковъ, Димитъръ Нарлиевъ, Никола Начевъ, Теню Начевъ, Георги Недковъ, Ахмедъ-бей х. Неджибъ-беевъ, Василъ п. Николовъ, Киро Пановъ, Петъръ Паланчевъ, Петъръ Петрановъ, Иванъ Петровъ, Иванъ Пецовъ, Стефанъ Пипевъ, д-ръ Константинъ Помяновъ, Иванъ Поповъ, Томо Поповъ, д-ръ Кирякъ Провадалиевъ, Тодоръ Пчеларовъ, Димитъръ Радевъ, Василъ Радовъ, д-ръ Василъ Радославовъ, Спиридонъ Рачевъ, Стоянъ Русевъ, Юрданъ Русевъ, Стефанъ Савовъ, Янко Сакъзовъ, Илия Стаматовъ, Василъ Стаменовъ, Раде Становъ, Петъръ Станчевъ, Михаилъ Такевъ, Иванъ Таневъ, Ганчо Торомановъ, Апостолъ Урумовъ, Христо Хаджиновъ, Боянъ Ханджиевъ, Мехмедъ х. Хасановъ, Илия Цвѣтковъ, Дечко Ченгелиевъ, Тодоръ Чочевъ, Георги Шиваровъ, Алексн Щеревъ и Юмеръ Юсуфовъ)

Прѣседателствующъ Г. Згуревъ: Отсѣдствуватъ 87 души народни прѣдставители. Има, слѣдователно, потрѣбниятъ кворумъ, за да може заседанието да се открие. Обявявамъ заседанието за открито.

Н. Мушановъ: Нѣма кворумъ; туку сме 60 души, а въ това заседание ще раздаваме пенсии.

Прѣседателствующъ Г. Згуревъ: Моля г. квестора да провѣри. (Навлизатъ и други народни прѣдставители)

Прѣди да пристѣпимъ къмъ дневния редъ, има да съобща на г. г. народнитѣ прѣдставители, че прѣдседателството е разрѣшило на кюстендилския народенъ прѣдставителъ г. Константинъ Ленковъ — 5-дневенъ отпускъ.

Освѣтъ това поискани сѣмъ отпуски, които ще трѣбва да се разрѣшатъ отъ Народното събрание.

Ескиджумайскиятъ народенъ прѣдставителъ г. Добри Добревъ иска, по важни домашни причини, 4-дневенъ отпускъ. Моля ония г. г. народни прѣдставители, които сѣмъ съгласни да се разрѣши този отпускъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Ямболскиятъ народенъ прѣдставителъ г. Митю Милковъ иска, по причина на болестъ, 3-дневенъ отпускъ. Моля ония г. г. народни прѣдставители, които сѣмъ съгласни да се даде на ямболския народенъ прѣдставителъ г. Милковъ исканиятъ отпускъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Постѣпили сѣмъ отъ Министерството на финанситѣ слѣдующитѣ законопроекта и прѣдложения:

Първо, законопроектъ за приемане квитанциитѣ за реквизицията отъ 1912 и 1913 г. срѣщу държавнитѣ данѣци и държавнитѣ вземания по изпълнителни актове. Този законопроектъ ще се раздаде на г. г. народнитѣ прѣдставители и ще се тури на дневенъ редъ.

Второ, законопроектът за изменение на закона за разчистване недоборитъ за слѣтитъ 1877—1905 години. И този законопроектъ ще се раздаде на г. г. народнитъ прѣдставители и ще се тури на дневенъ редъ въ идущето засѣдание.

Трето, прѣдложение за одобрение указитъ и докладитъ за разрѣшенитъ обикновени свѣрхсмѣтни кредити на разнитъ министерства прѣзъ 1912 г., и за прѣнесени суми отъ запазенитъ фондове за попълване кредититъ на нѣкои параграфи отъ бюджетитъ имъ за 1911 и 1912 г. Това прѣдложение ще бѣде раздадено на г. г. народнитъ прѣдставители и ще бѣде поставено на дневенъ редъ.

Постъпило е отъ Министерството на външнитъ работи и на изповѣданията, за одобрение отъ Народното събрание, прѣдложение за одобрение II-то постановление на Министерския съветъ, взето въ засѣданието му отъ 16 септември 1912 г., протоколъ № 110, за сключване договоръ за насане помѣщение за Българската легация въ Римъ. И това прѣдложение ще бѣде раздадено на г. г. народнитъ прѣдставители и ще бѣде поставено на дневенъ редъ.

Освѣтъ това постъпило е отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда, за одобрение отъ Народното събрание, прѣдложение за приемане на държавна служба, въ Държавната печатница, австрийския подданикъ, Антонъ Хампелъ, съ контрактъ за три години. Това прѣдложение ще се раздаде на г. г. народнитъ прѣдставители и ще се постави на дневенъ редъ.

Постъпили сж нѣколко питання отъ г. г. народнитъ прѣдставители къмъ г. г. министритъ, а именно, първо, питане отъ провадийския народенъ прѣдставителъ г. Цонко Харбовъ къмъ г. министра на финанситъ: (Чете)

„По силата на чл. 109 отъ конституцията правя слѣдното питане къмъ г. министра на финанситъ:

„Провадийската градска община, отъ сумитъ на сключения 30.000 л. заемъ, за подпомагане бѣднитъ сѣмейства въ общината, пожела, чрѣзъ главната реквизиционна комисия, да купи отъ държавата 600 (шестотинъ) торби тричево брашно, подлежаще на скорошна развала, и то отъ брашното отъ сѣщия сортъ, намѣрваше се въ склада на Провадийската околийска реквизиционна комисия. Вмѣсто това, обаче, Главната реквизиционна комисия нареди да се продаде на Провадийската община исканото количество тричево брашно, но не отъ склада на Провадийската, а отъ тоя на Силистренската реквизиционна комисия. Това брашно дойде на провадийската гара и, понеже при проба се оказа, че съдържа около 50% трици, общината не го одобри и го върна обратно. На повторната молба, отъ страна на общината, да ѝ се даде отъ тричевото брашно при провадийския складъ, дѣто има такова, Главната реквизиционна комисия и досега не е наредила нищо.

„Като донасямъ това до знанието на г. министра на финанситъ, моля го да отговори:

„Не намѣрва ли, като най-цѣлесъобразно, за необходимо да нареди до Главната реквизиционна комисия, щото при искания, като това на Провадийската градска община, ако има въ складовѣт на мѣстната реквизиционна комисия тричево брашно, то да се продава най-първо отъ тия складове, а при липса на такова брашно въ тѣхъ, тогава чакъ да се изпраща отъ другадъ.“

Това питане ще се съобщи на г. министра на финанситъ, за да отговори въ идното засѣдание.

Постъпило е друго питане отъ берковския народенъ прѣдставителъ г. Иванъ Кацаровъ къмъ г. министра на народното просвѣщение: (Чете)

„Съгласно чл. 91 отъ закона за народното просвѣщение, общинскитъ управления вносватъ въ държавното съкровище суми за първоначалнитъ и противпаялнитъ учители. Тѣзи суми сж внесени вече отъ

общинитъ за послѣднитъ три мѣсеца отъ м. г., или до 1 януарий 1913 г.

„Понеже учителитъ сж получили прѣзъ тѣзи мѣсеци само по $\frac{1}{3}$ отъ заплатата си, моля г. министра да каже, ще се повърнатъ ли на общинитъ внесени отъ тѣхъ въ повече пари, по силата на приетитъ вече законоположения?“

Това питане ще се съобщи на г. министра на народното просвѣщение, за да отговори въ идното засѣдание.

Постъпило е друго питане отъ сѣщия народенъ прѣдставителъ, г. Иванъ Кацаровъ, къмъ г. министра на земледѣлието и държавнитъ имоти съ слѣдущето съдържание: (Чете)

„На 15 януарий 1910 г., Берковската градска община е сключила заемъ отъ Българската земледѣлска банка на сума 56.000 л. за постройка на училища.

„Общината е почнала постепенно, споредъ правилника и прѣдставенитъ ситуации, да изтеглява заема, като най-напрѣдъ, на 4 януарий 1912 г., е взела 15.700 л. Слѣдвало би слѣдъ тази дата да почнатъ да текатъ и лихвитъ за взетитъ вече пари. Обаче, земледѣлската банка завѣржава общината на 15 януарий 1910 г. съ 3.920 л. лихва върху цѣлия заемъ, макаръ че заемътъ почва да се реализира слѣдъ една година, или на 4 януарий 1911 г. Въ такъвъ случай банката взима неправилно отъ Берковската градска община цѣли 3.920 л. за лихви на единъ капиталъ, стоялъ въ каситъ ѝ.

„Като смѣтамъ, че банката върши едно беззаконие, моля г. министра на земледѣлието да отговори, не смѣта ли да вземе мѣрки за отстранението на нередовността?“

И това питане ще се прѣпрати на надлежния министъръ, за да отговори въ идното засѣдание.

Има ли нѣкой отъ г. г. министритъ, който би желалъ да отговори на нѣкои питання?

Има думата г. министърътъ на вътрѣшнитъ работи.

Министъръ А. Людскановъ: Г. г. народни прѣдставители! Софийскитъ народенъ прѣдставителъ г. Сакжзовъ ми е отправилъ слѣдущето питане, на което имамъ честта да отговоря днесъ: (Чете)

„Защо не се издаватъ паспорти на граждани, невзети въ войската и работящи въ странство, като градинари?“

Имамъ честь да заявя на почитаемото Народно събрание и на г. запитвача, че отъ страна на Министерството на вътрѣшнитъ работи не се правятъ никакви мѣжнотии на градинаритъ. Напротивъ, колкото е било възможно, ние сме се старали да ги улеснимъ. Обаче, както трѣбва да знаете, сега замиланането въ странство не зависи само отъ Министерството на вътрѣшнитъ работи. Откогато се объяви мобилизацията, всички, които искатъ да напуснатъ България, трѣбва, за да взематъ паспортъ, да прѣдставятъ едно удостоверение отъ надлежния комендантъ, че сж свободни да заминатъ.

Я. Сакжзовъ: Ама не имъ издаватъ.

Министъръ А. Людскановъ: Г. запитвачътъ казва, че надлежниятъ комендантъ не имъ издавалъ такива удостоверения. Но тогава кой ще трѣбва да отговори на питането?

Я. Сакжзовъ: Събркалъ съмъ адреса.

Министъръ А. Людскановъ: Понеже г. министра на войната го нѣма, азъ мога да отговоря на този въпросъ, понеже това питане се прави сега и на мене. Както г. министърътъ на войната е обяснявалъ на почитаемото Народно събрание, има едно

разпореждане, което по-специално се отнася до петата военна област, дѣто едно врѣме не сѫ били записани всички подлежащи на наборъ, щото лицата отъ двадесетата до четиридесетъ и шестата година — освѣтъ ако сѫ стъснѣмъ негодни — да не се оставятъ да заминатъ въ странство. Това се отнася даже и за освободенитѣ отъ военна повинность, понеже тѣ сѫ могатъ да изпълняватъ нѣкои нестроеви длѣжности въ тилового управление. На такива лица не имъ даватъ никакви билети отъ комендантствата и, слѣдователно, и тие не можемъ да имъ дадемъ паспорти.

Я. Сакжзовъ: Не сѫ взети, стоятъ.

Министъръ А. Людскановъ: Може да стоятъ. Азъ получихъ на 6 т. м. едно оплакване отъ четири души български граждани, избиратели отъ Елена, въ смисълъ, въ какъвто и г. Сакжзовъ прави питането си. И като получихъ това оплакване, азъ се обърнахъ къмъ главната квартира и подкрѣпихъ тѣхното искане, като казахъ въ моята телеграма: „Моля нареждането ви за удовлетворение молбата имъ. Отъ страна на министерството нѣма причини да се забрани на поменатитѣ и тѣмъ подобни лица да заминатъ“. Така щото министерството се мъчи да ги улесни. Отъ друга страна, министерството е получило съобщение, щото „заинтересованитѣ да се отнесатъ къмъ замѣстникъ-началника на V-та Дунавска дивизионна област“, защото тамъ имало разпореждане по въпроса.

Това е, което мога да дамъ като обяснение на почитаемия запитвачъ.

Я. Сакжзовъ: Съгласете се, че това не е справедливо.

Министъръ А. Людскановъ: И ние се мъчимъ, доколкото се може, да разрѣшимъ въпроса. Това ще трае докато се свърши войната.

Прѣдседателствуещъ Г. Згуревъ: Има думата народниятъ прѣдставителъ г. Христо Цаневъ.

Х. Цаневъ: И азъ съмъ отправилъ такова питане къмъ г. министра на войната и моето питане е депозирано по-рано отъ това на г. Сакжзова. Азъ бихъ молилъ г. министра на вътрѣшнитѣ работи да отговори и на моето питане, вмѣсто г. военния министъръ — понеже задрѣжението е отъ Военното министерство — защото е имало и другъ пѣтъ прецедентъ, другъ министъръ да отговаря вмѣсто военния.

Този въпросъ интересува твърдѣ много Търновския окръгъ, който въ грамадното си болшинство е градинарски. Хората сѫ оставили по градинитѣ си и изгубили сѫ десетки хиляди лева и сега, ако не отидатъ, ще пропаднатъ още повече. Искатъ да заминатъ не тия, които сѫ на служба, а ония, които сѫ свършено свободни. Тѣ даже сѫ взели удостовѣрения отъ комендантството — азъ знаа такива случаи — че сѫ свободни, че не сѫ записани и не сѫ поставени на никаква работа, но въпреки туй, пакъ не имъ се издаватъ паспорти, не ги пущатъ да заминатъ, при все че, както казахъ, тия хора не работятъ нищо.

Та въ моето питане къмъ г. министра на войната азъ питахъ, да-ли не трѣбва да се занимае съ този въпросъ Министерскиятъ съвѣтъ, ако самъ г. министърътъ не може да го разрѣши. И сега, пакъ моля почитаемото правителство да се занимае съ него и да се разрѣши, по какъвто и да е начинъ, на ония, за които нѣма никакво прѣпятствие, да отидатъ и гледатъ работитѣ си; а за тия, които сѫ войници или сѫ въ реквизиционнитѣ комисии, разбира се, не искамъ да се даде туй разрѣшение.

И моля този въпросъ да се уреди частъ по-скоро, защото, г. министре, знаете, че обикновено градинаритѣ заминаватъ за градинитѣ си още прѣзъ м. февруарий, а сега сме мартъ, и всѣки денъ тѣ търпятъ грамадни загуби.

Прѣдседателствуещъ Г. Згуревъ: Има думата г. министърътъ на вътрѣшнитѣ работи.

Министъръ А. Людскановъ: Г. новиятъ запитвачъ, както и другиятъ, вѣрвамъ да ме разбератъ, като имъ кажа, че и ние настояваме много върху прѣдмета на тѣхното питане, защото и нѣкои отъ насъ, министритѣ, сме жители отъ ония мѣста и знаемъ колко важнѣтъ съ въпросътъ на градинаритѣ. Самъ съмъ търновски жителъ и този въпросъ е много важнѣтъ и занимава и менъ. Азъ ви цитирахъ една моя телеграма до главната квартира и сега обѣщавамъ на Народното събрание, че Министерскиятъ съвѣтъ ще се занимае съ въпроса — както г. Цаневъ иска — и ще направимъ всичко възможно, за да улеснимъ, колкото се може, по-скоро и повечето отъ тия хора.

Министъръ Т. Теодоровъ: И азъ имамъ да отговори на едно питане отправено ми отъ дупнишкия народенъ прѣдставителъ г. Кознички, но не го виждамъ тукъ, та ще остане да му отговори въ идущето заседание.

Д. Петковъ: На-ли за тютюна?

Министъръ Т. Теодоровъ: Да. Мога да отговори макаръ и да го нѣма тукъ, но нека остави, когато бѣде тукъ.

Прѣдседателствуещъ Г. Згуревъ: Пристъпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ: първо четено законопроекта за разрѣшение на Новоагорската градска община да сключи 30.000 л. заемъ.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Докладъ до Народното събрание.

„Новоагорскиятъ градско-общински съвѣтъ въ заседанието си на 12 февруарий 1913 г. (протоколъ № 3 ст. I) е рѣшилъ:

„I. Да сключи отъ Българската народна банка единъ заемъ отъ 30.000 л., при слѣднитѣ условия:

„а) срокъ за изплащане 20 години (по 1.500 л. годишно);

„б) годишна лихва 7%;

„в) за гаранция ще се заложатъ общинскитѣ приходи отъ минералнитѣ бани, кръвнината, кринината, нитизала и житнитѣ магазини.

„II. Срѣдствата отъ заема ще се употребятъ изключително за подпомагане бѣднитѣ войнишки и други сѣмейства въ Нова-Загора.

„Горѣцитираниятъ протоколъ ми се прѣдстави, безъ да сѫ изпълнени напълно изискванията въ тоя случай отъ разнитѣ законоположения, поради бързата и неотложна нужда отъ заема.

„Имайки прѣдъ видъ всичко това, както и обстоятелствата, въ които се намира страната, безъ да сѫ изпълнени и отъ страна на повѣреното ми министерство нарежданята на чл. 98 отъ правилника за прилагане закона за градскитѣ общини, честъ ми е да впеся въ Народното събрание, за разглеждане и гласуване, приложения тукъ законопроектъ.

София, 26 февруарий 1913 г.

„Министъръ на вътрѣшнитѣ работи и народното здраве: А. Людскановъ.

„Законопроектъ

за разрѣшение на Новозагорската градска община да сключи 30.000 л. заемъ.

„Чл. 1. Разрѣшава се на Новозагорската градска община да сключи отъ Българската народна банка заемъ отъ 30.000 л., при слѣднитѣ условия: а) срокъ за изплащане 20 години (по 1.500 л. годишно); б) годишна лихва 7%; в) за гаранция ще се заложатъ общинскитѣ приходи отъ минералнитѣ бани, кръвнината, кринната, интизала и житнитѣ магазини.

„Чл. 2. Срѣдствата отъ заема ще се употребятъ изключително за подпомагане бѣднитѣ войнишки и други сѣмейства въ Нова-Загора.

„Чл. 3. Заложениитѣ общински приходи ще се внасятъ направо въ Българската народна банка, която, като одържи нужната сума за лихви и погашения, остатъка ще прѣдава въ общинската каса.

„Чл. 4. Сумата отъ заема ще се впише на приходъ и разходъ въ бюджета на Новозагорската община за 1913 г.“

Прѣдседателствующъ Г. Згуревъ: Ще се гласува. Моля г. г. народнитѣ прѣдставители, които приематъ на първо четене законопроекта, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Има думата старозагорскиятъ народенъ прѣдставител г. Василъ Димчевъ.

В. Димчевъ: Азъ ще моля, г. г. народни прѣдставители, да се съгласите да се даде спѣшность на този законопроектъ, да се прочете още сега на второ четене, защото тия извънредни срѣдства сж потребни на общината и трѣбва, колкото е възможно, часъ по-скоро да се набавятъ. Ние имаме тая възможность да сторимъ това, защото никой не възразява срѣщу законопроекта и нѣма защо да се изпраща на изучаване въ комисията.

Министъръ А. Людскановъ: Азъ щѣхъ да помоля почитаемото Събрание за сжщото, обаче искахъ да минатъ на първо четене и вториятъ и третиятъ законопроекта, за разрѣшение заеми на Новозагорската, Баташката и Старозагорската общини, та и за тритѣ Народното събрание да гласува наединъжъ спѣшность.

Прѣдседателствующъ Г. Згуревъ: Минаваме къмъ слѣдующата точка отъ дневния редъ: първо четене законопроекта за разрѣшение на Баташката селска община, Пещерска околия, да сключи 20.000 л. заемъ.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Докладъ до Народното събрание.

„Баташкиятъ селско-общински съвѣтъ, Пещерска околия, въ засѣданието си на 12 февруарий 1913 г. протоколъ № 2) е рѣшилъ:

„I. Да сключи отъ Българската земеделска банка единъ заемъ отъ 20.000 л., при слѣднитѣ условия:

„а) срокъ за изплащане 5 години.

„б) годишна лихва 7%.

„в) за гаранция ще бждатъ заложени общинскитѣ доходи отъ интизала, кръвнината, сергитѣ, такситѣ отъ карти за игра, табли, домина и частъ отъ дохода отъ общинскитѣ гори и пасища.

„II. Срѣдствата отъ заема ще се употребятъ изключително за нуждитѣ на бѣднитѣ войнишки и други сѣмейства въ с. Батакъ.

„Горѣцитираниятъ протоколъ ми се прѣдстави, безъ да сж изпълнени напълно изискванията въ тоя случай отъ разнитѣ законоположения, поради бързата и неотложна нужда отъ заема.

„Имайки прѣдъ видъ всичко това, както и обстоятелствата, въ които се намира страната, безъ да сж изпълнени и отъ страна на повѣреното ми министерство нарежданията на чл. 101 отъ правилника за прилагане закона за селскитѣ общини, честъ ми е да внеса въ Народното събрание, за разглеждане и гласуване, приложения тукъ законопроекта.

„София, 24 февруарий 1913 г.

„Министъръ на вътрѣшнитѣ работи и народното здраве:

А. Людскановъ.

„Законопроектъ

за разрѣшение на Баташката селска община, Пещерска околия, да сключи 20.000 л. заемъ.

„Чл. 1. Разрѣшава се на Баташката селска община, Пещерска околия, да сключи отъ Българската земеделска банка заемъ отъ 20.000 л., при слѣднитѣ условия: а) срокъ за изплащане 5 години; б) годишна лихва 7%, и в) за гаранция ще се заложатъ доходитѣ отъ интизала, кръвнината, сергитѣ, такситѣ отъ карти за игра, табли и домина и частъ отъ дохода отъ общинскитѣ гори и пасища.

„Чл. 2. Срѣдствата отъ заема ще се употребятъ изключително за нуждитѣ на бѣднитѣ войнишки и други сѣмейства въ с. Батакъ.

„Чл. 3. Заложениитѣ общински доходи ще се внасятъ направо въ Българската земеделска банка, която като одържи нужната сума за лихви и погашения, остатъка ще внася въ общинската каса.

„Чл. 4. Сумата отъ заема ще се впише на приходъ и разходъ въ бюджета на Баташката община за 1913 г.“

Прѣдседателствующъ Г. Згуревъ: Ще се гласува. Моля ония г. г. народни прѣдставители, които приематъ на първо четене този законопроектъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Слѣдва трета точка отъ дневния редъ: първо четене законопроекта за разрѣшение на Старозагорската градска община да сключи 100.000 л. заемъ.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Докладъ до Народното събрание.

„Старозагорскиятъ градско-общински съвѣтъ въ засѣданието си на 11 февруарий 1913 г. (протоколъ № 16 ст. II) е рѣшилъ:

„I. Да сключи отъ Българската народна банка единъ заемъ отъ 100.000 л., при слѣднитѣ условия:

„а) срокъ за изплащане 30 години;

„б) годишна лихва 7%;

„в) за гаранция да бждатъ заложени свободнитѣ приходи отъ заложениитѣ такива по разрѣшения порано заемъ на сжщата община.

„II. Срѣдствата отъ заема ще се употребятъ изключително за подпомагане бѣднитѣ сѣмейства въ Стара-Загора.

„Горѣцитираниятъ протоколъ ми се прѣдстави, безъ да сж изпълнени изискванията въ тоя случай отъ разнитѣ законоположения, поради бързата и неотложима нужда отъ заема.

„Имайки прѣдъ видъ всичко това, както и обстоятелствата, въ които се намира страната, безъ да сж изпълнени и отъ страна на повѣреното ми министерство нарежданията на чл. 98 отъ правилника за прилагане закона за градскитѣ общини, честъ ми е да внеса въ Народното събрание, за разглеждане и гласуване, приложения тукъ законопроекта.

„София, 2 мартъ 1913 г.

„Министъръ на вътрѣшнитѣ работи и народното здраве:

А. Людскановъ.

„Законопроектъ

за разрѣшение на Старозагорската градска община да сключи 100.000 л. заемъ.

„Чл. 1. Разрѣшава се на Старозагорската градска община да сключи отъ Българската народна банка заемъ отъ 100.000 л., при слѣднитѣ условия: а) срокъ за изплащане 30 години; б) годишна лихва 7%; в) за гаранция ще се заложатъ свободнитѣ приходи отъ заложенитѣ такива по разрѣшения по-рано заемъ на сѣщата община.

„Чл. 2. Срѣдствата отъ заема ще се употребятъ изключително за подпомагане бѣднитѣ сѣмейства въ Стара-Загора.

„Чл. 3. Заложенитѣ общински приходи ще се внасятъ направо въ Българската народна банка, която, като одържи нужната сума за лихви и погашения, остатъка ще прѣдава въ общинската каса.

„Чл. 4. Сумата отъ заема ще се впише на приходъ и разходъ въ бюджета на Старозагорската община за 1913 г.“

Прѣседателствуващъ Г. Згуревъ: Моля ония г. г. народни прѣдставители, които приематъ на първо четене и този законопроектъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Министъръ А. Людскановъ: Моля да се даде спѣшностъ за второ четене на третѣ тѣзи законопроекта.

Прѣседателствуващъ Г. Згуревъ: Моля ония г. г. народни прѣдставители, които приематъ прѣдложението на г. министра на вътрѣшнитѣ работи, да се даде спѣшностъ на третѣ законопроекта за заеми, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Моля г. секретаря да ги докладва.

Секретаръ И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Законъ

за разрѣшение на Новозагорската градска община да сключи 30.000 л. заемъ.“

Прѣседателствуващъ Г. Згуревъ: Моля ония г. г. народни прѣдставители, които приематъ заглавието на законопроекта, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретаръ И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Чл. 1. Разрѣшава се на Новозагорската градска община да сключи отъ Българската народна банка заемъ отъ 30.000 л., при слѣднитѣ условия: а) срокъ за изплащане 20 години (по 1.500 л. годишно); б) годишна лихва 7%; в) за гаранция ще се заложатъ общинскитѣ приходи отъ минералнитѣ бани, кръвницата, кричината, интизана и житнитѣ магазини.“

Прѣседателствуващъ Г. Згуревъ: Моля ония г. г. народни прѣдставители, които приематъ чл. 1 тѣй, както се докладва отъ г. секретаря, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретаръ И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Чл. 2. Срѣдствата отъ заема ще се употребятъ изключително за подпомагане бѣднитѣ войнишки и други сѣмейства въ Нова-Загора.“

Прѣседателствуващъ Г. Згуревъ: Моля ония г. г. народни прѣдставители, които приематъ чл. 2 тѣй, както се докладва отъ г. секретаря, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретаръ И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Чл. 3. Заложенитѣ общински приходи ще се внасятъ направо въ Българската народна банка, която, като одържи нужната сума за лихви и погашения, остатъка ще прѣдава въ общинската каса.“

Прѣседателствуващъ Г. Згуревъ: Моля ония г. г. народни прѣдставители, които приематъ чл. 3, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретаръ И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Чл. 4. Сумата отъ заема ще се впише на приходъ и разходъ въ бюджета на Новозагорската община за 1913 г.“

Прѣседателствуващъ Г. Згуревъ: Моля ония г. г. народни прѣдставители, които приематъ чл. 4, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретаръ И. С. Бобчевъ: (Чете)

Законъ

за разрѣшение на Баташката селска община, Пещерска околия, да сключи 20.000 л. заемъ.“

Прѣседателствуващъ Г. Згуревъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретаръ И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Чл. 1. Разрѣшава се на Баташката селска община, Пещерска околия, да сключи отъ Българската земеделска банка заемъ отъ 20.000 л., при слѣднитѣ условия: а) срокъ за изплащане 5 години; б) годишна лихва 7%, и в) за гаранция ще се заложатъ доходитѣ отъ интизана, кръвницата, сергинитѣ, такситѣ отъ карти за игра, табли и домина и частъ отъ дохода отъ общинскитѣ гори и пасбища.“

Прѣседателствуващъ Г. Згуревъ: Моля, които приематъ чл. 1 тѣй, както се докладва отъ г. секретаря, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретаръ И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Чл. 2. Срѣдствата отъ заема ще се употребятъ изключително за нуждитѣ на бѣднитѣ войнишки и други сѣмейства въ с. Батакъ.“

Прѣседателствуващъ Г. Згуревъ: Които приематъ чл. 2 отъ докладвания законопроекта, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретаръ И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Чл. 3. Заложенитѣ общински приходи ще се внасятъ направо въ Българската земеделска банка, която, като одържи нужната сума за лихви и погашения, остатъка ще внася въ общинската каса.“

Прѣседателствуващъ Г. Згуревъ: Моля, които приематъ чл. 3 тѣй, както се докладва отъ г. секретаря, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретаръ И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Чл. 4. Сумата отъ заема ще се впише на приходъ и разходъ въ бюджета на Баташката община за 1913 г.“

Прѣседателствуващъ Г. Згуревъ: Моля ония г. г. народни прѣдставители, които приематъ чл. 4 тѣй, както се докладва отъ г. секретаря, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретарь И. С. Бобчевъ: (Чете)

„З а к о н ъ

за разрѣшение на Старозагорската градска община да сключи 100.000 л. заемъ.“

Прѣседателствующъ Г. Згуревъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретарь И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Чл. 1. Разрѣшава се на Старозагорската градска община да сключи отъ Българската народна банка заемъ отъ 100.000 л., при слѣднитѣ условия: а) срокъ за изплащане 30 години; б) годишна лихва 7%; в) за гаранция ще се заложатъ свободнитѣ приходи отъ заложенитѣ такива по разрѣшения по-рано заемъ на сѣщата община.“

Прѣседателствующъ Г. Згуревъ: Моля, които приематъ чл. 1 тѣй, както се докладва отъ г. секретаря, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретарь И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Чл. 2. Срѣдствата отъ заема ще се употребятъ изключително за подпомагане бѣднитѣ сѣмейства въ Стара-Загора.“

Прѣседателствующъ Г. Згуревъ: Които приематъ чл. 2 тѣй, както се докладва отъ г. секретаря, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретарь И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Чл. 3. Заложенитѣ общински приходи ще се внасятъ направо въ Българската народна банка, която, като одържи нужната сума за лихви и погашения, остатъка ще прѣдава въ общинската каса.“

Прѣседателствующъ Г. Згуревъ: Които приематъ чл. 3 тѣй, както се докладва, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Секретарь И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Чл. 4. Сумата отъ заема ще се впише на приходъ и разходъ въ бюджета на Старозагорската община за 1913 г.“

Прѣседателствующъ Г. Згуревъ: Които приематъ чл. 4 отъ законопроекта, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Слѣдующата точка отъ дневния редъ е: Прѣдложението за одобрение постановленията на Министерския съвѣтъ: I-то, взето въ засѣданието му отъ 6 февруарий 1913 г., протоколъ № 29, и II-то, взето въ засѣданието му отъ 15 февруарий 1913 г., протоколъ № 37, относящи се до раздаване храни на гладуващото въ нѣкои мѣста въ новоосвободенитѣ земи население.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь И. С. Бобчевъ: (Чете)

„Докладъ до XV-то обикновено Народно събрание.

„Г. г. народни прѣдставители,

„За да помогне на гладуващото население въ новоосвободенитѣ и завзети отъ нашитѣ войски земи, Министерския съвѣтъ се видѣ принуденъ да вземе своевременно и безотлагателно мѣрките, нало-

жени въ приложенитѣ тукъ: I-то постановление отъ 6 февруарий т. г., протоколъ № 29 и II-то постановление отъ 15 февруарий т. г., протоколъ подъ № 37. Моля Ви, г. г. народни прѣдставители, да одобрите казанитѣ двѣ постановления.

„София, 1 мартъ 1913 г.

Министръ на финанситѣ: Т. Теодоровъ.

„Р ѣ ш е н и е

за одобрение постановленията на Министерския съвѣтъ: I-то, взето въ засѣданието му отъ 6 февруарий 1913 г., протоколъ № 29, и II-то, взето въ засѣданието му отъ 15 февруарий 1913 г., протоколъ № 37, относящи се до раздаване храни на гладуващото въ нѣкои мѣста на новоосвободенитѣ земи население.

„Членъ единственъ. Одобрятъ се постановленията на Министерския съвѣтъ: I-то, взето въ засѣданието му отъ 6 февруарий 1913 г., протоколъ № 29, съ слѣдующето съдържание:

„Съ цѣль да се помогне на нуждаещото се население въ новоосвободенитѣ земи, разрѣшава се да се вземе отъ хранитѣ на закупчицитѣ на десетъка въ тия земи нужното количество храна, съ задължение да имъ се изплати въ извѣстенъ срокъ, по цѣни, опрѣдѣлени отъ една комисия, прѣдседателствуваща отъ финансовъ началникъ и състояща отъ прѣдставители на военната администрация и общинската власть. Тази храна да се раздаде на общинитѣ въ Сѣрската и Лозенградската губернии, съ задължение да внесатъ стойността въ три години, съ изключение въ: Кърджалийско, Ахчелебийско, Егридеренско, Тѣмрашкѣ, Дювленско, Мистанлийско, Горноджумайско и пр., въ които мѣстности, за подпомагане на населението, Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти ще направи потребитѣ. Раздаването на храната на гладуващото население да става отъ особна комисия, въ която да вземе участие и финансовата власть.

„II-то, взето въ засѣданието му отъ 15 февруарий 1913 г., протоколъ № 37, съ слѣдующето съдържание:

„Одобрятъ се слѣдната наредба, направена отъ Министерството на финанситѣ съ телеграмата му до губернатора на Лозенградъ отъ 13 февруарий т. г., подъ № 1.127 относително прилагане I-то постановление на Министерския съвѣтъ, взето въ засѣданието му отъ 6 февруарий т. г., протоколъ № 29:

„На бѣжанцитѣ българи и гърци и други християни ще се раздава храна по сѣщия начинъ, както и на гладуващитѣ, безъ гаранцията на общинитѣ. Да се направи точенъ списъкъ по сѣмейства на всички бѣжанци, съ означение имената, прѣзимената, народността, полтъ, възрастта, занаяти, отъ дѣ см. За даденото на всѣко сѣмейство количество храна, съ означение на стойността ѝ, ще се взема редовна разписка отъ главата на сѣмейството. Разписката да се завѣршава отъ общината, въ присутствието на свещеника или учителя въ общината. Взетитѣ разписки съ списъцитѣ да се съхраняватъ въ финансовото управление. Да се взематъ мѣрки да не станатъ нередовности или злоупотребления“.

Прѣседателствующъ Г. Згуревъ: Ще се гласува. Моля г. г. народнитѣ прѣдставители, които одобряватъ постановленията на Министерския съвѣтъ: I-то, взето въ засѣданието му отъ 6 февруарий 1913 г., протоколъ № 29, и II-то, взето въ засѣданието му отъ 15 февруарий 1913 г., протоколъ № 37, относящи се до раздаване храни на гладуващото въ нѣкои мѣста отъ новоосвободенитѣ земи население.

да си вдигнат ръката. (Болшинство) Събранието приема.

Ще се пристъпи към третата точка от дневния ред — доклад на прошетарната комисия.

Има думата търновският народен прѣдставител г. Кръстю Попкрѣстевъ.

Н. Попкрѣстевъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ ще ви моля да не се занимаваме сега съ третата точка отъ дневния редъ, тъй като нито имаме нужното спокойствие, нито имаме нужното време, нито пъкъ въпроситъ тъй, както сж разрѣшени отъ комисията, ще могатъ да ни задоволятъ. Най-напрѣдъ, както виждате отъ списъка на прошенията, които ще се докладватъ, тѣ сж разглеждани и рѣшавани прѣзъ миналата година, прѣди войната, когато нашето положение бѣше по-друго, отколкото е сега: тогава нашата кредитоспособностъ бѣше друга, а сега е малко по-друга. Отъ една страна това. Отъ друга страна, тогазъ, дѣйствително, тѣзи хора сж имали нужда, и ние сме намирали за справедливо да я удовлетвори́мъ, като имъ дадемъ нужнитъ помощи, нужнитъ пенсии и т. н. Обаче сега ще имаме много повече хора, които се нуждаятъ отъ държавна помощъ, на които ще трѣбва да спомогнемъ било съ пенсии, било съ пари. Така че, ще трѣбва да направимъ вече една нова проверка на лицата, за да се спомогне само на онѣзи, които иматъ най-голяма нужда. А при новото положение, което ще имаме у насъ, оцѣнката по всѣка вѣроятностъ, ще бѣде по-друга, отколкото прѣди войната. Още повече, г. г. народни прѣдставители, че тукъ има разрѣшени въпроси, които не сж за прошетарната комисия. Има въведена една практика, която не е съгласна съ досегашната и която може много да опорочи по-нататъшнитъ наши дѣйстви́я. Тукъ ще видите отпуснати помощи на общини да си правятъ чешми, помощи ще трѣбва да се прѣдвидятъ въ бюджета на Министерството на вътрѣшнитъ работи. Тукъ има прошения за искане на нѣкои държавни мѣста, както е случаятъ съ Пловдивската окръжна постоянна комисия; тя иска едно държавно мѣсто, за да си построи нѣкакво здание, и, вмѣсто това е рѣшено да ѝ се плати 24.070 л. наемъ. Въобщо искатъ едно, а ние имъ даваме съвсѣмъ друго.

Та, по липса на време, по липса на спокойствие, и по една промѣна, било на нашата държавна кредитоспособностъ въ смисълъ, да-ли ние можемъ да бждемъ тъй щедри, както бѣхме прѣди войната, и, отъ четвърта страна, прѣдъ видъ на това, че положението на нуждающитъ се сега се измѣня съществено и, слѣдователно, ще трѣбва да направимъ една по-голяма проверка, азъ ще моля да не се разглеждатъ сега прошенията, а да се остави разглеждането имъ за другъ срокъ, когато прошетарната комисия ще се занимае наново и ние ще имаме по-голяма възможностъ да се изкажемъ по тѣхъ и да рѣшимъ нѣщо по-рационално, по-разумно и по-полезно.

Прѣседателствующъ Г. Згуревъ: Има думата старозагорският народен прѣдставител г. Василъ Димчевъ.

В. Димчевъ: Г. г. прѣдставители! Г. Кръстю Попкрѣстевъ направи едно прѣдложение, на което ясни́я смисълъ азъ не можахъ да схвана. Не разбрахъ, какво искаше той, да-ли прошетарната комисия отново да разгледа тѣзи прошения, или же чисто и просто да се отложи за другъ пътъ да се докладватъ тѣзи прошения, тъй, както сме ги разрѣшили въ прошетарната комисия. Ако е, че тѣзи прошения трѣбва чисто и просто да се отложатъ за разглеждане въ друго заседание, защото сега не намираме нужното спокойствие да се занимаемъ съ

тѣхъ, това трѣбва да го знаемъ. Азъ въ качеството си прѣдседател на комисията се интересувамъ отъ този въпросъ и затова сезирамъ Събранието да опрѣдѣли съ своя вотъ, ние въ прошетарната комисия отново ли ще се сезираме съ разглеждането на тѣзи прошения и да излѣземъ тукъ съ докладъ, или же, разглеждани единъжъ въ прошетарната комисия, ще трѣбва за друго време да се поставятъ на дневенъ редъ да се разглеждатъ отъ Народното събрание тъй, както тѣ се туриха днесъ на разглеждане, слѣдъ като сж били разрѣшени отъ прошетарната комисия въ миналата сесия.

Тукъ за приемството — въпроси, които сж разглеждани отъ една сесия да важатъ за друга сесия — може да се възбуди единъ въпросъ, именно, да-ли тѣзи прошения, като сж били разглеждани отъ прошетарната комисия въ миналата сесия и не сж докладвани въ Народното събрание, трѣбваше въ сегашната сесия отново да се разглеждатъ отъ прошетарната комисия или не. Това е единъ въпросъ, който, може-би, по аналогия на чл. 45 отъ правилника, който се касае до законопроекти, да се по-вдигне. И нѣкои отъ г. г. народнитъ прѣдставители направиха такъвъ въпросъ прѣдъ мене поне. Азъ заварихъ тѣзи прошения, г. г. народни прѣдставители, разглеждани и рѣшени отъ комисията, съставенъ е за тѣхъ списъкъ, и като се опрѣдѣли дневенъ редъ — разглеждане на прошения, дадохъ на прѣседателството да се поставятъ тѣ на дневенъ редъ. Азъ схванахъ и поне за себе си дадохъ такова тълкувание на чл. 45 отъ правилника, че не бѣше нужно прошетарната комисия отново да се занимава съ разглеждането на тѣзи прошения, тъй като тя по състава си е една и сѣща. Наистина, този членъ отъ правилника се отнася до законопроекти, но той би могълъ въ дадения случай да не съставлява прѣпятствие за разглеждане прошенията. Понеже нѣмате на ръка правилника, да ви прочета чл. 45; той казва: (Чете) „Внесенитъ законопроекти и законодателни прѣдложения въ една сесия на сѣщото Събрание могатъ, по искане на надлежния министъръ или народен прѣдставител (чл. 109 к.), да се турятъ на разглеждане въ слѣдната сесия, но разглеждането имъ става слѣдъ като бждатъ раздадени отново на прѣдставителитъ. Такива законопроекти и прѣдложения се гласуватъ отново и на първо четене, освѣнъ ако не ги е било правило Събранието въ комисията за изучаване и докладване на второ четене въ слѣдната сесия“. За прошенията такова постановление въ правилника нѣма. Но както виждате, тукъ правилникътъ се занимава съ законодателнитъ прѣдложения и съ законопроектитъ, които е нужно да минатъ на три четения: приемане по принципъ, приемане на второ четене и приемане на трето четене. Въ постановленията на чл. 45 е казано, че ако Народното събрание се е произнесло по принципъ за приемането на законопроектитъ на първо четене и сж пратени въ комисията на разглеждане и докладване въ идната сесия, такива законопроекти нѣма нужда втори пътъ да се разглеждатъ. Както знаете, прошенията се разрѣшаватъ на едно четене. Това е едно. Второ, комисията въ миналата сесия на Народното събрание за тѣзи прошения докладъ не е направила. Докладъ ние сега ще правимъ. Комисията по състава си е пакъ сѣщата. Азъ намѣрихъ, че нѣма никаква цѣлесъобразностъ въ това да събирамъ комисията да се занимава съ сѣщитъ прѣдмети, и заради туй дадохъ да се отпечата този списъкъ и да се раздаде на г. г. народнитъ прѣдставители. Та прошенията слѣдва да се докладватъ сега.

Г. Попкрѣстевъ, обаче, повдига въпросъ, и той въ своитъ съображения изказа два мотива: първиятъ, че ние сега нѣмаме нужното спокойствие, и вториятъ, че обстоятелствата се измѣниха и че,

може-би, ние ще имаме много по-голям брой хора, които се нуждаят от помощи и пенсии, и тогава ние ще се намърим при условия с другъ масщабъ да мъримъ, да-ли ще трѣбва да отпуснемъ и колко да отпуснемъ. И едното и другото съображение може да сѣ прави. Мене, като прѣдседател на комисията, ме интересува едно, и азъ заради туй именно взехъ думата: Народното събрание трѣбва да разрѣши, да-ли прошетарната комисия, вслѣдствие на измѣнивнитѣ се обстоятелства и вслѣдствие на въпроса за приемството, който може да се повдигне по поводъ на прочетения членъ отъ правилника, ще трѣбва да се занимае наново съ тѣзи прошения или не. Ако прошетарната комисия не трѣбва да се занимава отново съ тѣхъ, вслѣдствие на измѣнивнитѣ се обстоятелства, азъ не намирамъ основание по тѣзи съображения, които изказа г. Попкръстевъ, да се отлага докладътъ, като нѣмаме друга работа. Ако имаше друга работа, тогава разбирамъ, по щомъ нѣмаме такава, тогава това съображение не е достатъчно, за да не става докладътъ на прошения. Разбира се, ние ще обсъдимъ мнѣнието на комисията; ако тя е отпуснала много, ще отпуснемъ по-малко; ако е отпуснала неоснователно нѣма да отпуснемъ; Събраието е суверенно да разрѣшава по единъ или другъ начинъ, безъ да се обвързва съ съображенията и прѣдложенията на комисията.

Та азъ ще моля прѣдложението на г. Попкръстева да се гласува отъ Народното събрание въ слѣдния смисълъ: да-ли тѣзи прошения трѣбва наново да се внесатъ въ комисията за разглеждане и тогава да се докладватъ. Ако тѣй се постави въпросътъ, има какво да разрѣшаваме, а иначе, да отлагаме разглеждането на прошенията сега затуй, че не сме подготвени и имаме да се занимаваме съ по-важни работи, мисля, че такъвъ аргументъ нѣма да оправдае нашата бездѣятелностъ.

Прѣдседателствующъ Г. Згуревъ: Има думата орханійскиятъ народенъ прѣдставителъ г. Иванъ Миневъ.

И. Миневъ: Г. г. народни прѣдставители! Прѣдложението, което г. Попкръстевъ прави, е на мѣстото си, и азъ вѣрвамъ, че г. г. народнитѣ прѣдставители ще се съгласятъ да го възприематъ, съ изпълнението, което г. Димчевъ направи. Намъ прѣдстои да разгледаме прошения за пенсии и възнаграждения и на много още български ратници, които доказаха своята самоотверженостъ да се борятъ за отечеството. Независимо отъ това, има и втора причина, която трѣбва да накара всички г. г. народни прѣдставители да се съгласятъ за отлагане разглеждането на тѣзи прошения за другъ срокъ; тя е именно, че прошетарната комисия при разглеждане молбитѣ на просителитѣ, отбѣлзани въ списъкъ, не е толковъ тѣтелно проучила тѣхното материално състояние, не е проучила даже тѣхното сѣществуване: има нѣкои просители, които не сѣществуватъ сега — умрѣли сѣ. Отъ друга страна, ако се провѣри по-тѣтелно материалното състояние на просителитѣ, вѣрвамъ, че на мнозина ще се откаже всѣкаква помощ. Азъ мисля, че и самъ г. министърътъ на финанситѣ ще се съгласи да се отложи сега разглеждането на прошенията, съ задължение прошетарната комисия да повърне на Финансовото министерство всички прошения, за провѣрка материалното състояние на просителитѣ. Само тогава ще можемъ справедливо да възнаградимъ заслужилитѣ.

А. Горановъ и М. Гайдовъ: Тази формалностъ е изпълнена.

И. Миневъ: Прочее, азъ моля г. г. народнитѣ прѣдставители да се съгласятъ да се повърнатъ всички прошения на ново разглеждане въ комисията, слѣдъ като се направи провѣрка на материалното състояние на просителитѣ.

Прѣдседателствующъ Г. Згуревъ: Има думата орхановскиятъ народенъ прѣдставителъ г. Тодоръ Даскаловъ.

Т. Даскаловъ: Г. г. народни прѣдставители! Прошетарната комисия е разгледала тѣзи прошения слѣдъ като ги е пратила въ Министерството на финанситѣ. Това послѣдното е дало своето мнѣние по всички прошения; остава само да се докладватъ отъ докладчика на прошетарната комисия. Но понеже сега има да постѣлватъ нови прошения, а отпускането на извѣстни суми по тѣзи прошения е въ свързка съ финансовото положение на страната, остава г. министърътъ на финанситѣ да си каже думата по този въпросъ. Азъ искамъ да ви изтъкна само, че прошетарната комисия е рѣшила да се отпуснатъ пенсии на дѣйствително заслужилитѣ хора.

Обаждатъ се отъ болшинството: Заслужили сега има много.

Прѣдседателствующъ Г. Згуревъ: Има думата търновскиятъ народенъ прѣдставителъ г. Кръстю Попкръстевъ.

К. Попкръстевъ: Г. г. народни прѣдставители! Моето прѣдложение бѣше да не се разглеждатъ сега прошенията, а да се повърнатъ въ прошетарната комисия и тя наново да се занимае съ тѣхъ. Основанията ми не сѣ тия, които се изпъкнаха тукъ отъ г. Димчева. Азъ напълно сподѣлямъ съ него тълкуването, което той дава на чл. 45 отъ правилника за вѣтрѣшния редъ на Народното събрание, именно, че не трѣбва втори пътъ да се повърнатъ прошения на разглеждане въ прошетарната комисия. Но тукъ за случая ние имаме едно специално основание, force majeure, имаме една война, която измѣни всичко, която въ това отношение оказа своето влияние и която — на това основание азъ държа много — измѣни и нашето положение, и това на нуждающитѣ се. Понеже, както казахъ и отведѣ, наскоро ще има да разрѣшимъ въпроса за отпусане пенсий на много хора, дека оставимъ тогава да се разрѣши въпросътъ и за тѣзи, които сега сѣ дали прошения. Но азъ мисля, че прошетарната комисия ще трѣбва още единъжъ да се занимае съ тѣзи прошения, защото, г. г. народни прѣдставители, има хора, на които ще отпуснемъ пенсии, вече умрѣли. Азъ познавамъ такива.

Обаждатъ се: Кои сѣ?

К. Попкръстевъ: Отъ Севлиево, напр., има единъ руснакъ. — Така че, промѣнитѣ се съсѣмъ обстоятелства налагатъ ново разглеждане на прошенията отъ прошетарната комисия.

Прѣдседателствующъ Г. Згуревъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Т. Теодоровъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ не виждамъ достатъчно основания, за да се повърнатъ тѣзи прошения изново на прошетарната комисия, защото тя ги е разгледала вече единъ пътъ, взела е извѣстни рѣшения, които тукъ сѣ напечатани. Сѣщиятъ съставъ на комисията, ако отново се занимае съ тѣзи прошения, очевидно, ще дойде до сѣщия резултатъ или поне малка вѣроятностъ има, че ще измѣни мнѣнието си. А освѣнъ това мнѣнието на прошетарната комисия за насъ

не е задължително. Тя може да вземе туй или онуй рѣшение, но мнѣнието на Народното събрание е, което има рѣшающе значение. Тѣй че, въ случая прѣдложението да се върнатъ прошенията отново въ прошетарната комисия е само за да се отложи гледането на прошения. И менѣ ми се струва, че сѣщинскиятъ мотивъ на г. Попкрѣстева да иска да се отложи гледането на прошения, не е този, че втори пътъ като ги гледа комисията, може-би, по-хубаво ще ги изучи и по-основателни рѣшения ще издаде, но че врѣмето е такова — погълнати всецѣло въ събитията отъ много по-голѣми и сѣдбоносна важностъ, на г. г. народнитѣ прѣдставители, поне на тѣзи, които изказаха такава мнѣние, струва ми се, не имъ се иска да се занимаватъ съ тия работи сега и си казватъ: „Врѣме ли е сега да разглеждаме прошения за пенсии, по-хубаво е да ги оставимъ за друго врѣме, когато, както се изрази г. Попкрѣстевъ, кредитоспособността на държавата ще бѣде по-добра. Кредитоспособността си е сѣщата и може-би ще порасте, а нѣма да намалѣе и въ бѣдѣще. Но тежеститѣ, които държавното съкровище ще има за въ бѣдѣще, ще бѣдатъ несравнено по-голѣми, ама несравнено по-голѣми, може-би, десетки милиони ще легнатъ на държавния бюджетъ — една десетка сигурно — за пенсии на сѣмействата на убититѣ въ сегашната война и на лицата, които сѣ останали инвалиди ще е потребна. Сега, доколѣто това обстоятелство трѣбва да влияе да не гледаме въпроситѣ за пенсии на други хора, които по-рано сѣ заслужили, това е ваша работа, но азъ мисля, че едното си е едно, а другото е друго: и онова е заслуги, и това е заслуги, и държавата ще трѣбва да възнагради всички, както справедливостта го изисква.

Признавамъ обаче и азъ, че моментътъ е твърдѣ неблагоприятенъ, но отъ това ще пострадатъ само просителитѣ на пенсии, защото при сегашното наше настроение, при сегашната нужда отъ пари и при още по-голѣмата открити се потребностъ да се задоволятъ аналогични нужди, ако почнемъ да разглеждаме тѣзи прошения, струва ми се всички ще останатъ безъ послѣдствие. Не искамъ да прѣдричамъ, но настроението ще бѣде такова. Затова азъ бихъ оставилъ въпроса всецѣло на усмотрѣнието на Народното събрание: ако иска то, нека гледа прошения сега, ако не, да ги остави за по-сѣтъ. Самитѣ просители, ако си разбиратъ интереситѣ, трѣбвало би да пожелаятъ, да се не разглеждатъ прошенията имъ сега. (Смѣхъ. Одобрение отъ всички страни)

Впрочемъ, азъ съмъ на ваше разположение да си дамъ мнѣнието по всеки въпросъ, стига да желаете да се гледатъ прошенията днесъ.

Отъ всички страни: Да се оставятъ за другъ пътъ.

Министъръ Т. Теодоровъ: Нека се положи на гласуване прѣдложението на г. Попкрѣстева и, каквото рѣши Събранието, това да бѣде.

Прѣдседателствующъ Г. Згуревъ: Понеже никой не иска думата, ще положи на гласуване прѣдложението на търновския народенъ прѣдставителъ г. Попкрѣстевъ. Ония, които приематъ, щото тѣзи прошения, които сѣ поставени на дневенъ редъ, да не се разглеждатъ въ туй засѣдание, а въ едно отъ

иднитѣ засѣдания на Народното събрание, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Има да съобща на г. г. народнитѣ прѣдставители за постѣпването сега на нѣкои законопроекти.

Отъ Министерството на финанситѣ е постѣпилъ законопроектъ за опрѣдѣляне сумата за обдѣржане на Негово Царско Височество Прѣстолонаслѣдника Князь Борисъ Търновски.

Отъ Министерството на вътрѣшнитѣ работи и народното здраве е постѣпилъ законопроектъ за разрѣшение на Плъвенската градска община да сключи отъ Българската народна банка заемъ отъ 100.000 л.

Пакъ отъ Министерството на финанситѣ е постѣпилъ законопроектъ за отсичане 10.000.000 л. размѣни сребърни и 5.000.000 л. никелови и бронзови монети.

И третѣ тѣзи законопроекти се раздадохъ на г. г. народнитѣ прѣдставители и ще се поставятъ на дневенъ редъ за идущето засѣдание.

Дневниятъ редъ за идущето засѣдание прѣдлагамъ да бѣде слѣдниятъ:

Първо, трето четене на законопроектитѣ: а) за разрѣшение на Новозагорската градска община да сключи 30.000 л. заемъ; б) за разрѣшение на Батапката селска община, Пеперска околия, да сключи 20.000 л. заемъ, и в) за разрѣшение на Старозагорската градска община да сключи заемъ 100.000 л.

Второ, първо четене на законопроектитѣ: а) за измѣнение и допълнение на закона за извънреденъ свѣрхсѣмѣтенъ кредитъ отъ 50.000.000 л. за военни нужди отъ 29 септември м. г.; б) за продължение дѣлениѣ по закона за митницитѣ и закона за общата митническа тарифа срокове срѣщу парични залози и поржчителства и др.; в) за отлагане съставянето и окончателното сключване избирателнитѣ списъци прѣвъ т. г.; г) за присъждане квитанциитѣ за реквизицията отъ 1912/13 г. срѣщу държавни данѣци и други вземания по изпълнителни актове; д) за измѣнение на закона за разчистване недоборитѣ за слѣтитѣ 1877—1905 г.; е) за опрѣдѣляне сумата за обдѣржане на Негово Царско Височество Прѣстолонаслѣдника Князь Борисъ Търновски; ж) за разрѣшение на Плъвенската градска община да сключи 100.000 л. заемъ, и з) за отсичане 10.000.000 л. размѣни сребърни и 5.000.000 л. никелови и бронзови монети.

Трето, разглеждане прѣдложенията: а) за одобрение указитѣ и докладитѣ за разрѣшенитѣ обикновени свѣрхсѣмѣтни кредити на разнитѣ министерства прѣвъ 1912 г. и за прѣнесенитѣ суми отъ запазенитѣ фондове за погълване кредититѣ по нѣкои параграфи отъ бюджетитѣ имъ за 1911 и 1912 г.; б) за одобрение II-то постановление на Министерския съветъ, протоколъ № 110, за сключване договоръ за наемане помѣщение за Българската легация въ Римъ, и в) за приемане на държавна служба австрийския подданикъ Антонъ Хампелъ.

Моля г. г. народнитѣ прѣдставители, които приематъ тѣй наредения дневенъ редъ за идущето засѣдание, което ще се състои, споредъ правилника, въ понеделникъ, 2 ч. слѣдъ пладне, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Засѣданието се вдига.

(Вдигнато въ 4 ч. слѣдъ пладне)

Прѣдседателствующъ подпрѣдседателъ: Г. Згуревъ.

Секретаръ: И. С. Бобчевъ.

Началникъ на Стенографското бюро: Т. Гължбовъ.